

REDACTIONEEL

Waskracht

'Gebrek aan daadkracht' luidde de kop boven een kritische bespreking van het eerste nummer van het *Tijdschrift voor Genderstudies* in *Lover*. Naar het oordeel van recensent Marijke Huisman schiet gender als analytisch concept tekort op drie punten, te weten de politiek, het lichaam en de aandacht voor de levens van 'reële vrouwen en mannen'. 'Teveel aan waskracht' zouden wij op onze beurt kunnen koppen in reactie op deze behandeling met iets te heet water en een al te krachtig wasmiddel. De nuances, de fijnere kleurverschillen verdwijnen immers als sneeuw voor de zon wanneer de politiek, het lichaam en 'reële vrouwen en mannen' de vanzelfsprekende criteria worden voor de beoordeling van een intellectuele onderneming waarvan het doel juist is te laten zien dat deze categorieën niet voor zich spreken.

'Gebrek aan geheugen' zouden we ook kunnen koppen, want het is bepaald niet zo dat de feministische wetenschap gisteren, of met het eerste nummer van het *Tijdschrift voor Genderstudies*, is begonnen met de problematisering van de politiek, het lichaam en 'reële mannen en vrouwen'. We zouden het kunnen laten bij een ironisch getoonzet verweer tegen het voortdurend in stelling brengen van gereificeerde categorieën van de politiek etcetera tegen 'gender', maar ten behoeve van een constructievere discussie doen we dat niet. Bibi Straatman zet in haar bijdrage aan het discussiedossier gender in dit nummer het hoe en waarom van gender nog eens uiteen. Ze geeft politieke en intellectuele genealogieën van dit concept die haars inziens in de huidige discussie ten onrechte vaak lijken te worden vergeten.

Het 'einde' van 'het lichaam' is de subtekst van de songteksten van zangeressen als Tori Amos die Stine Jensen in haar artikel onderzoekt. Wat hun, vaak over seksualiteit handelende, werk zo bijzonder maakt volgens Jensen, is dat het de grenzen van de seksualiteit onderzoekt. In tegenstelling tot bijvoorbeeld Madonna, wier werk binnen gevestigde kaders blijft, exploreren deze zangeressen de grenzen van de ervaring en het maatschappelijk aanvaardbare.

'Het lichaam' komt eveneens ter sprake aan het slot van het artikel van Dorothée Sturkenboom dat gaat over de lotgevallen van de emotionele vrouw in de achttiende eeuw. Zij laat zien hoe de constructie van 'natuurlijk' tegengestelde mannen- en vrouwenlichamen aan het

einde van die eeuw de ontwikkeling frustreerde van een emotionele cultuur waarin mannen zowel als vrouwen een vermogen tot diep voelen werd toegedicht. Haar artikel maakt daarmee deel uit van de eerbiedwaardige traditie van onderzoek dat het vanzelfsprekend geseksueerde lichaam en zijn lotsbestemming langs historische weg tracht te problematiseren.

'De politiek' komt aan bod in het artikel van Henk de Smaele dat het politiek debat behandelt over de eigenheid van de vrouw in laat-negentiende-eeuws België. De Smaele herneemt de historische thematiek van gelijkheid-en-verschil, en laat zien dat deze nog altijd kan dienen om de dilemma's en tegenstrijdigheden van feministische politiek bloot te leggen. Daarnaast opent De Smaeles bijdrage de weg naar vergelijkend onderzoek op dit terrein; we zouden toekomstige auteurs willen aanmoedigen deze route te volgen.

De levens van 'reële vrouwen' worden besproken in het discussiedossier dat gewijd is aan het emancipatiebeleid - doelgroep: echte vrouwen. Mieke Verloof buigt zich over het emancipatiebeleid van de overheid, Mineke Bosch beschouwt de universiteiten en Ali Braam neemt het bankwezen in ogenschouw. Dit discussiedossier is bedoeld om de balans op te maken van het emancipatiebeleid in Nederland in tijden van *mainstreaming* en een, in sommige opzichten, steeds verder terugtrekkende overheid. Het dient ook de reflectie op de welbekende 'kloof tussen theorie en praktijk': tussen het op theoretisch niveau beschouwen van de onuitgesproken veronderstellingen van dit beleid en het ervaren van de frustraties van de beleidspraktijk van alledag. De tekortkomingen van het emancipatiebeleid worden door de verschillende auteurs aangewezen, maar ook - en dat is niet onbelangrijk - schrijven zij over ongedachte mogelijkheden en perspectieven ervan. In de volgende nummers van het tijdschrift wordt deze discussie vervolgd met verdere berichten uit de verschillende sectoren van het emancipatiebeleid en nadere theoretische/politieke bespiegelingen.

Zoals te doen gebruikelijk wordt het nummer afgesloten met recensies, aankondigingen en de databank vrouwenstudies van het ILAV. Daarmee komt het Tijdschrift voor Genderstudies aan het einde van de eerste jaargang. Aan de lezer het oordeel over de daadkracht, waskracht en de kracht van het geheugen.